

Barbara Mleko, Aleksandra Więk

Biblioteka Główna
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Biblioteki w Alicante — relacja z wyjazdu szkoleniowego w ramach programu Erasmus+

Streszczenie: W artykule omówiono historię i współczesne funkcjonowanie systemu bibliotecznego Uniwersytetu w Alicante (Hiszpania), przybliżono także działalność jednej z miejskich bibliotek — Biblioteki Publicznej im. Azorína w Alicante. **Słowa kluczowe:** Uniwersytet w Alicante, Biblioteka Uniwersytetu w Alicante, Biblioteka Publiczna im. Azorína w Alicante, Hiszpania, Alicante, Erasmus+.

W roku akademickim 2018/2019 dwoje pracowników Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie uczestniczyło w wyjeździe szkoleniowym w ramach programu Erasmus+ w Bibliotece Uniwersytetu Alicante (Hiszpania). Staż obejmował zapoznanie się z funkcjonowaniem systemu obsługi bibliotecznego na Uniwersytecie w Alicante — zarówno jej oddziałów centralnych, jak też niektórych bibliotek wydziałowych. Program uzupełniony został przez wizytę w jednej z miejskich bibliotek — Bibliotece Publicznej im. Azorína.

Położone na wschodnim wybrzeżu Morza Śródziemnego Alicante (walenc. *Alacant*) jest stolicą prowincji o tej samej nazwie, należącej do Wspólnoty Walenckiej oraz regionu Costa Blanca. Nad miastem góruje wzgórze Becantil, na którego szczycie wznosi się twierdza arabskiego pochodzenia, najbardziej charakterystyczny miejski punkt — Zamek św. Barbary (*Castillo de Santa Bárbara*). Historia osadnictwa na terenach Alicante sięga ponad 2000 lat p.n.e., znajdowało się ono kolejno pod wpływami greckimi, rzymskimi, a następnie arabskimi, by dopiero w XIII w. zostać włączonym do Królestwa Walencji. Przed długi okres pełniło funkcję ważnego portu śródziemnomorskiego. Obecnie, ze względu na wielowymiarowe dziedzictwo kulturowe, liczne zabytki i muzea (w tym jedno z najnowocześniejszych w Europie — Muzeum Archeologiczne MARQ), bogactwo przyrodnicze oraz łagodny klimat, Alicante jest prężnie rozwijającym się ośrodkiem turystycznym.

Uniwersytet w Alicante (hiszp. *Universidad de Alicante*, walenc. *Universitat d'Alacant*) został utworzony w 1979 r., na bazie Centrum Studiów Uniwersytec-

kich (działającego od 1968 r.). W ten sposób została wznowiona tradycja uniwersytecka regionu, przerwana w 1834 r. po zakończeniu ponad dwuwiekowej działalności Uniwersytetu w Orihueli, założonego w 1545 r. Duża część budynków uniwersyteckich rozmieszczona jest w różnych częściach prowincji Alicante, wiele z nich jest ulokowanych w obiektach zabytkowych, które są wykorzystywane na seminaria czy konferencje. Natomiast główny kampus uniwersytecki znajduje się w San Vicente del Raspeig, położonym około 6 km na północ od Alicante. Nowoczesny kampus, umiejscowiony na terenach byłego lotniska, zajmuje powierzchnię około 1 mln metrów kwadratowych i uznawany jest za jeden z najatrakcyjniejszych w Europie. Na jego terenie znajduje się m.in. Park Naukowy (miejsce działalności firm, start-upów, instytucji badawczych, laboratoriów uniwersytecko-biznesowych), Europejskie Centrum Dokumentacji czy Muzeum Uniwersyteckie.

Kursy uniwersyteckie, poza językiem hiszpańskim prowadzone są też w językach walenckim (określenie języka katalońskiego stosowane we Wspólnocie Walenckiej) oraz angielskim. Wiele wydarzeń kulturalnych odbywa się po angielsku lub francusku i w innych językach. Kierunek kształcenia można wybierać z ponad 50 kursów, a w całej uczelni jest około 70 wydziałów i 5 ośrodków badawczych, skupiających się wokół pięciu dziedzin nauczania: Nauk Społecznych i Prawa, Nauk Doświadczalnych, Inżynierii, Edukacji i Nauk o Zdrowiu, Sztuk Pięknych. Uczelnia kształci ponad 32 000 studentów (w tym ponad 1200 studentów zagranicznych), zatrudnia około 3800 pracowników akademickich i administracyjnych.

Historia **Biblioteki Uniwersytetu w Alicante** (*Biblioteca de la Universidad de Alicante*) rozpoczęła się w 1969 r., kiedy Ministerstwo Edukacji i Nauki dokonało pierwszej darowizny (około 1000 książek) na rzecz dawnego Centrum Studiów Uniwersyteckich w Alicante, utworzonego w 1968 r. Wraz z powstaniem Uniwersytetu Alicante w 1979 r., rozpoczęło działalność kilka bibliotek wydziałowych i instytutowych depozytów książek, które jednak nie były centralnie zarządzane. W 1988 r. utworzono Służbę Bibliograficzną i Dokumentacyjną, a w 1992 r. niektóre usługi zostały scentralizowane oraz stworzono Centralną Jednostkę ds. Akwizycji i Katalogowania, która rozpoczęła długi proces konwersji katalogów bibliotecznych. W 1997 r. Biblioteka Główna została przeniesiona do nowego budynku, mającego rozwiązać problem braku miejsc dla czytelników i przestrzeni do działania jednostek centralnych. Wraz z przenosinami, rozszerzono także gamę usług, tworząc nowe centralne jednostki — m.in. Wypożyczania Międzybibliotecznego oraz Automatyzacji.

Obecnie system obsługi bibliotecznej Uniwersytetu w Alicante można określić jako częściowo scentralizowany — nie jest dostępna wypożyczalnia ogólna, jednak inne centralne oddziały zostały umiejscowione w budynku głównym Biblioteki Uniwersyteckiej (*Biblioteca Universitaria*), gdzie mieści się również jej zarząd. System tworzy 7 bibliotek wydziałowych, ogólnodostępne czytelnie i po-

mieszczenia do pracy grupowej oraz oddziały centralne oferujące różnorodne usługi dla czytelników. Zbiory bibliotek uniwersyteckich obejmują łącznie ponad 1 000 000 tytułów, w tym około 200 000 e-booków, 9000 tytułów czasopism tradycyjnych i 60 000 tytułów czasopism elektronicznych. Czytelnie biblioteczne udostępniają około 3500 miejsc (z dostępem do komputerów i wi-fi), zajmując powierzchnię ponad 15 000 m². Dodatkowo Biblioteka dysponuje 27 pomieszczeniami do pracy indywidualnej i grupowej, dostępnymi dla użytkowników po dokonaniu przez nich rezerwacji za pośrednictwem strony internetowej.

Wspólny dla wszystkich bibliotek jest system komputerowy Symphony oraz katalog i multiwyszukiwarka umożliwiające przeszukiwanie całościowe zbiorów. We wszystkich bibliotekach uniwersyteckich obowiązują ujednolicone regulaminy. Studenci mogą wypożyczyć maksymalnie 8 pozycji, których proлонaty są nieograniczone do momentu, gdy inny użytkownik zarezerwuje dany tytuł. Biblioteki wypożyczają także czytniki elektroniczne na okres 14 dni oraz laptopy na 1 dzień. Godziny otwarcia bibliotek wydziałowych oraz czytelni również są ujednolicone — otwarte są one od poniedziałku do piątku w godzinach 8.30–21.00, w czasie sesji egzaminacyjnych godziny udostępniania zwykle są wydłużane.

Centralizacja usług systemu bibliotecznego zapewniona jest poprzez działalność takich oddziałów, jak: Oddział Gromadzenia Zbiorów, Oddział Opracowania Zbiorów, Oddział Informacji Bibliotecznej i Szkoleń, Oddział Jakości i Komunikacji, Oddział Zarządzania Zbiorami Cyfrowymi i Aplikacjami, Oddział Standaryzacji i Automatyzacji, Oddział Informacji Naukowej, Wypożyczalnia Międzybiblioteczna. Biblioteka jest aktywna w mediach społecznościowych, tj. Facebook, Twitter, Instagram czy YouTube, prowadzi też własnego bloga — *El libro distraído*. Koordynacją profili zajmuje się Oddział Jakości i Komunikacji, który prowadzi różnorodną działalność promującą Bibliotekę, taką jak organizacja imprez, wystaw, tworzenie materiałów promocyjnych itp.

Centralny budynek Biblioteki Uniwersyteckiej znajduje się pośrodku głównego kampusu Uniwersytetu. Mieści się w nim siedziba zarządu biblioteki oraz jej główne oddziały, a także biblioteki wydziałowe: Biblioteka Sztuki, Biblioteka Nauk Medycznych, Biblioteka Nauk o Technologii. Pozostałe biblioteki wydziałowe (Biblioteka Geografii, Biblioteka Prawa, Biblioteka Nauk Ścisłych, Biblioteka Ekonomii i Edukacji) znajdują się w różnych lokalizacjach — na terenie Kampusu.

W budynku centralnym Biblioteki można skorzystać z usług jednostek kierujących różnorodną ofertę dla czytelników, takich jak:

- Wypożyczalnia Międzybiblioteczna;
- PuntBIU (Punkt Informacji i Szkoleń) — prowadzony przez Oddział Informacji Bibliotecznej i Szkoleń, organizujący szkolenia biblioteczne oraz oferujący pomoc bibliograficzną i informacyjną, który posiada również podręczną kolekcję materiałów związanych z turystyką, podróżami i sportem z częściowo wolnym dostępem;

Zdj. 1. Alicante — widok z Zamku św. Barbary. Fot. Aleksandra Więk.

Zdj. 2. Kampus Uniwersytetu w Alicante — rzeźba autorstwa José Díaza Azorína, będąca symbolem Uniwersytetu. Fot. Aleksandra Więk.

Zdj. 3. Biblioteka Uniwersytecka — czytelnia. Fot. Aleksandra Więk.

Zdj. 4. Biblioteka Uniwersytecka — czytelnia. Fot. Aleksandra Więk.

Zdj. 5. Gmach Biblioteki Uniwersytetu w Alicante. Fot. Aleksandra Więk.

Zdj. 6. Kampus Uniwersytetu w Alicante. Fot. Aleksandra Więk.

Zdj. 7. Biblioteka Publiczna im. Azorina w Alicante. Fot. Aleksandra Więk.

Zdj. 8. Czytelnia Biblioteki Wydziału Ekonomii — stanowiska do pracy indywidualnej.
Fot. Aleksandra Więk.

Zdj. 9. Biblioteka Uniwersytecka — Mediateka. Fot. Aleksandra Więk.

+ Presentation

+ The Project

- Radio, the great middle of 20th century mass communication
- Opening ceremony

+ Radio Paris

- Sound Collection Ramírez/del Campo
 - Julían Antonio Ramírez and Adelita del Campo
 - Images
 - Documents
 - Indexes
 - Papers, graphic and audiovisual material
- Sound Collection André Camp. BDIC
 - André Camp
 - Images

Search engine

All the fields

Title

People / Entitats

General Subject

Sound collection

Year [?](#)

[Advanced search in the Library Catalogue](#)

Most viewed

Audios

- ❖ [Aceitunas La Española : anuncio publicitario]
- ❖ [Leche condensada La Lechera de Nestlé : anuncio publicitario]
- ❖ Federación española de deportados e internados políticos, 25 aniversario

[Read more...](#)

Subjects terms

Campos de concentración	
Conferencias	Ribalta
Nova	cançó
Entrevistas	Fiestas
Ruiz-Gimenez	Blasco

Zdj. 10. Strona portalu Devuélveme la voz. Źródło: <https://devuelvemelavoz.ua.es/devuelveme-voz/buscador.php?idioma=en> [dostęp: 2019-12-02].

Zdj. 11. Strona Wirtualnej Biblioteki Miguela de Cervantesa. Źródło: <http://www.cervantesvirtual.com> [dostęp: 2019-12-02].

ÁREAS

- Instituciones y Fundaciones
- Literatura
- Lengua
- Biblioteca americana
- Biblioteca Joan Lluís Vives
- Biblioteca das Letras Galegas
- Biblioteca de Signos
- Biblioteca de Literatura infantil y juvenil
- Historia

ACTUALIDAD

Biblioteca Sergio Ramírez de Hamburgo

XX Premio Casa de América de Poesía Americana

Narrativas políticas en el mundo de la posguerra

Novedades BVMC 3 de diciembre de 2019, 5 obras nuevas

Concurso Entretelibros

Claudio López de Lamadrid, Medalla de oro al

MÁS RECIENTES

TRICICLE
40 años de éxitos

Tricicle cumple 40 años

Zdj. 12. Schody z „okładkami” książek dla dzieci, prowadzące do Biblioteki Wydziału Pedagogiki. Źródło: archiwum własne Biblioteki.

- Depozyt — zawierający multidyscyplinarną kolekcję cennych książek, czasopism, prac doktorskich, dzienników, magazynów itp., do których dostęp jest ograniczony ze względów konserwacyjnych — udostępniane są one jedynie na miejscu na specjalny wniosek czytelnika;
- Mediateka — oferująca szeroki zbiór materiałów audiowizualnych i multimedialnych na płytach CD, CD-ROM, DVD i Blu-Ray (w tym 8700 filmów oraz około 3000 albumów z muzyką), udostępnia również 3 pokoje do pracy grupowej.

Na parterze budynku Biblioteki Głównej znajduje się także czytelnia czynna 24 godziny na dobę przez cały rok, z wyjątkiem 24 i 31 grudnia. Oferuje ona 250 miejsc do nauki i posiada wejście z zewnątrz. W czytelni dostępny jest bibliobox do zwrotu książek, aby umożliwić ich zwrócenie także poza godzinami otwarcia bibliotek wydziałowych.

Tradycyjna praca Biblioteki Uniwersyteckiej wspomagana jest poprzez zasoby cyfrowe oraz usługi dostępne internetowo. Repozytorium Instytucjonalne Uniwersytetu (*Repositorio Institucional de la Universidad de Alicante*) działa od 2007 r., oferując

otwarty dostęp do dokumentów naukowych i instytucjonalnych autorstwa członków społeczności akademickiej. Rocznie do bazy, koordynowanej przez pracowników systemu bibliotecznego, dodawanych jest około 5000 dokumentów.

Ciekawy projekt uniwersytecki, w który zaangażowana jest Biblioteka stanowi portal *Devuélveme la voz* (pol. *Oddaj mi mój głos*), który poprzez nagrania dźwiękowe z różnych archiwów radiowych, przybliża najnowszą historię Hiszpanii, ze szczególnym uwzględnieniem naznaczonego cenzurą okresu dyktatury generała Franco (1939–1975) oraz stopniowej transformacji ustrojowej państwa. Nagrania można wyszukiwać w katalogu dostępnym na stronie portalu.

Biblioteka Uniwersytecka stworzyła także Cyfrową Bibliotekę Dźwięku, która zapewnia możliwość przeszukiwania katalogu i przesłuchiwania online szerokiego wyboru nagrań muzycznych zapisanych pierwotnie na płytach winylowych (udostępnione wraz z oryginalnymi okładkami). Digitalizacja objęła zbiory płyt winylowych przekazanych przez stację radiową Cadena Ser Alicante oraz kolekcje biblioteczne. Obejmuje okres od pojawienia się płyt winylowych, w połowie lat 50. XX w., do końca lat 90. XX w. Kolekcja zawiera też zbiór dźwiękowych dokumentów o wartości historycznej — nagrania audycji radiowych, takich jak np. wybór 35 nagrań piosenek, które ze względu na cenzurę nie mogły być wyemitowane podczas dyktatury generała Franco.

W 1999 r. rozpoczęła swoją działalność na Uniwersytecie w Alicante Wirtualna Biblioteka Miguela de Cervantesa (*Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*), jako pierwsze cyfrowe archiwum tekstów w języku hiszpańskim, dostępne w Internecie. Początkowo udostępniała ona około 2000 dzieł ponad 400 wiodących autorów literatury hiszpańskiej i latynoamerykańskiej. W latach 2005–2006 liczba zarejestrowanych i dostępnych prac osiągnęła ponad 22 000. Obecnie stanowi ona największe otwarte repozytorium hiszpańskojęzycznych tekstów historycznych oraz dzieł z zakresu literatury iberoamerykańskiej. Od momentu jej utworzenia, Biblioteka Miguela de Cervantesa ściśle współpracowała z Biblioteką Uniwersytetu Alicante, co koordynowała Bibliograficzna i Dokumentalna Służba Informacji. Jednym z efektów tej współpracy było udostępnienie dzieł w oryginalnych wydaniach, znajdujących się w różnych bibliotekach uniwersyteckich, aby poprzez digitalizację, zostały one włączone do zbiorów biblioteki cyfrowej. Umożliwiło to upowszechnienie zbiorów bibliecznych — także poprzez ułatwione znalezienie lokalizacji oryginałów w bibliotekach wydziałowych, co oznaczono w katalogu biblioteki cyfrowej.

Autorki zapoznały się też z działalnością kilku uniwersyteckich bibliotek wydziałowych. Jedną z nich była **Biblioteka Wydziału Pedagogiki**, zlokalizowana poza głównym kampusem. Zajmuje ona powierzchnię około 1000 m², w tym 4 pomieszczenia do pracy indywidualnej. Zbiory obejmują obecnie ponad 50 000 woluminów. Na wyróżnienie zasługuje kolekcja multidyscyplinarna „Zbiór Dawny”, zawierająca rzadkie pozycje wydane od 1844 r. do współczesności, które w zamyśle mają odzwierciedlać kryteria pedagogiczne i kulturowe poszczegól-

nych okresów historycznych. Pozycje znajdujące się w depozycie udostępniane są w ograniczonym zakresie, tylko na indywidualny wniosek czytelnika. Biblioteka, we współpracy ze studentami Wydziału Pedagogiki, organizuje cyklicznie różnorodne zajęcia czytelnicze skierowane do dzieci z miejscowych szkół.

Kolejna z odwiedzonych placówek, koordynowana przez Bibliotekę Wydziału Prawa — **Biblioteka Centrum Dokumentacji Europejskiej** działa od 1985 r., kiedy to Uniwersytetowi w Alicante przez Komisję Europejską został przyznany status CDE. Oferuje książki, dokumenty i informacje dotyczące integracji europejskiej oraz procesów zachodzących we współczesnej Europie, generowane przez instytucje Unii Europejskiej. Oprócz udostępniania wypożyczalni i czytelnicy, biblioteka oferuje takie usługi, jak: dostęp do baz danych i zasobów elektronicznych związanych tematycznie z UE, informacje bibliograficzne, odpowiedzi na zapytania dotyczące UE, na bieżąco aktualizowane informacje dostępne na stronie internetowej Centrum.

Poza bibliotekami uniwersyteckimi autorki odwiedziły także jedną z miejskich bibliotek publicznych. Początki państwowych bibliotek publicznych w Hiszpanii sięgają pierwszych trzech dekad XIX w. i obecnie tworzą sieć liczącą 53 biblioteki państwowe, koordynowaną przez Ministerstwo Kultury i Sportu. **Biblioteka Publiczna im. Azorína** w Alicante (Biblioteca Pública Azorín de Alicante), której powstanie datuje się na 1855 r., zarządzana jest od 1983 r. przez Generalitat Valenciana za pośrednictwem Rady Edukacji, Kultury i Sportu. Jej patronem jest José Augusto Trinidad Martínez Ruiz (1873–1967) — hiszpański eseista, nowelista i krytyk literacki, znany pod pseudonimem Azorín. Obecny 4-piętrowy budynek, o łącznej powierzchni 5407 m² biblioteka zajmuje od 1976 r. Otwarta jest od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00–20.30.

Ze względu na wartość historyczną i charakter zbiorów, placówka poza wypełnianiem funkcji biblioteki publicznej, wykorzystywana jest także dla celów badawczych i naukowych. Na wyróżnienie zasługuje kolekcja, składająca się z książek i broszur o tematyce lokalnej, będących depozytem wszystkiego, co zostało w Alicante wydane drukiem, włącznie z dokumentami prawnymi, jak również zbiór czasopism wydawanych od początku XIX w. do współczesności. Część z najstarszych zbiorów została zdigitalizowana. Biblioteka bierze udział w programie kooperacyjnym „Zapytaj: biblioteki odpowiadają”, który ma na celu stworzenie publicznego serwisu informacyjnego w Internecie za pośrednictwem poczty elektronicznej i sieci. System jest wspólnie zarządzany przez hiszpańskie biblioteki publiczne różnych wspólnot autonomicznych i koordynowany przez Generalną Dyрекcję Książek, Archiwów i Bibliotek Ministerstwa Kultury, za pośrednictwem Dyrektora Generalnego ds. Koordynacji Bibliotek. Projekt ma na celu zwiększenie aktywnej roli bibliotek publicznych w społeczeństwie informacyjnym, poprzez centra informacyjne dostępne dla wszystkich obywateli, oparte na zbiorach referencyjnych, zarówno tradycyjnych, jak i multimedialnych oraz zasobach w sieci. Program działa 24 go-

dziny na dobę, 365 dni w roku i zobowiązuje udzielać odpowiedzi na zapytania w ciągu maksymalnie dwóch dni (nie licząc świąt i weekendów). Pytania mogą dotyczyć jakiegokolwiek skonkretyzowanego tematu.

Staż erasmusowy w Bibliotece Uniwersytetu w Alicante okazał się wartościowym doświadczeniem zarówno zawodowym, jak i kulturowym, na co wpłynęły przede wszystkim profesjonalnie przygotowany program oraz życzliwość gospodarzy — pracowników instytucji przyjmującej.

Bibliografia

Biblioteca Pública Azorín de Alicante, 2019, <https://www.bibliotecaspublicas.es/alicante/informacion.htm> [dostęp: 2019-12-02].

Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2019, <http://www.cervantesvirtual.com> [dostęp: 2019-12-02].

Libraries, Universitat d'Alacant. Universidad de Alicante, 2019, <https://web.ua.es/en/oia/faqs/libraries.html> [dostęp: 2019-12-02].

UA Library User's Guide. A handbook to guide University of Alicante Library new users. Dokument wewnętrzny, udostępniony przez pracowników Biblioteki Uniwersytetu w Alicante.

Universitat d'Alacant. Universidad de Alicante, 2019, <https://www.ua.es/en> [dostęp: 2019-12-02].

University Library, Universitat d'Alacant. Universidad de Alicante, 2019, <https://biblioteca.ua.es/en> [dostęp: 2019-12-02].

Zaręba Dominika, *Alicante i Costa Blanca*, Gliwice, 2018.

Libraries of Alicante — a report from a professional internship within the Erasmus+ program

Abstract: The article presents history and present functioning of the University of Alicante (Spain) library system. The activities of Azorín Public Library of Alicante are also described. **Keywords:** University of Alicante, Library of the University of Alicante, Azorín Public Library of Alicante, Spain, Alicante, Erasmus+.